

KERTOMUS NÄKYMÄTTÖMÄSTÄ LAPSESTA

Tove Jansson

Tätä novellia voi käyttää vain Unicefin
"Global Literacy with Moomins" -ohjelmassa.
Tekstiä ei saa kopioida tai levittää eteenpäin.

KERTOMUS NÄKYMÄTTÖMÄSTÄ LAPSESTA

KERRAN PIMEÄNÄ JA SATEISENA ILTANA perhe istui kuistin pöydän ympärillä puhdistamassa sieniä. Koko pöytä oli peitetty sanomalehdillä ja keskellä paloi öljylamppu. Mutta kuistin nurkat olivat varjossa.

– Myy on taas poiminut kangasrouskuja, isä sanoi. – Viime vuonna hän poimi kärpässieniä.

– Toivotaan että hän ensi vuonna poimii kantarelleja, sanoi äiti. – Tai ainakin viiniha-peroita.

– Toivossa on hyvä elää, huomautti pikku Myy ja nauraa kikatti itseksensä.

He puhdistivat edelleen ympärillään rauhallinen hiljaisuus.

Äkkiä kuului kevyitä koputuksia ikkuna-ruutuun, ja enempää odottamatta Tuu-tikki astui kuistille ja pudisti veden sadetakistaan. Sitten hän piti ovea avoinna ja huusi houkuttelevasti sateeseen: – Tule, tule!

– Kuka sinulla on mukanas? kysyi Muumi-peikko.

– Ninni, sanoi Tuu-tikki. – Lapsen nimi on Ninni.

Hän piti vieläkin ovea auki ja odotti. Ketään ei tullut.

– No jaa, Tuu-tikki sanoi ja kohautti hartaitaan. – Olkoon sitten ulkona, jos on niin ujo.

– Mutta eikö hän kastu? kysyi Muumipeikon äiti.

– Mahtaako se paljonkaan haitata, kun on näkymätön, Tuutikki vastasi, tuli peremmälle ja istuutui.

Tätä novellia voi käyttää vain Unicefin
"Global Literacy with Moomins" -ohjelmassa.
Tekstiä ei saa kopioida tai levittää eteenpäin.

Perhe lopetti sienien puhdistuksen ja odotti selitystä.

– Tiedättehän, että jos jotakuta säikäyttää kovin usein, hän muuttuu helposti näkymättömäksi, sanoi Tuu-tikki pistäen suuhunsa maamunan, joka muistutti pientä mukavaa lumipalloa. – No jaa. Tuota Ninniä säikäytteli pahasti eräs täti, joka oli ottanut tytön hoiviinsa, vaikkei pitänyt hänestä. Tapasin tädin ja hän oli kauhea. Ei vihainen, käsitättekö, sellaisenhan voi ymmärtää. Hän oli vain jäätävän kylmä ja ironinen.

– Mitä on ironinen? kysyi Muumipeikko.

– No, kuvittele että liukastut limasieneen ja läsähdät istumaan keskelle puhdistettuja sieniä, sanoi Tuu-tikki. – Tietenkin odotat äitisi suuttuvan, se olisi luonnollista. Mutta ehei, hänpä ei suutukaan, sanoo vain kylmästi ja musertavasti: – Ymmärrän että tuo on sinun käsityksesi tanssimisesta, mutta olisin kiitollinen, jos et tanssisi ruoassa. Suunnilleen sellaista on ironia.

– Hyi miten epämiellyttävää, sanoi Muumi-peikko.

– Eikö olekin, myönsi Tuu-tikki. – Ja juuri sillä tavalla se täti puhui, hän oli ironinen aamusta iltaan. Lopulta lapsen ääriviivat alkoivat häipyä ja hän muuttui näkymättömäksi.

Viime perjantaina häntä ei näkynyt enää ollenkaan. Täti antoi hänet minulle ja sanoi, ettei hän todellakaan voi huolehtia sukulaisista, joita hän ei edes näe.

– Entä mitä sinä teit tädille? kysyi Myy silmät tapillaan. – Kai annoit hänelle selkään?

– Ironisia henkilöitä ei kannata piestä, sanoi Tuu-tikki. – Otin Ninnin mukaani kotiin. Ja nyt minä toin hänet tänne,

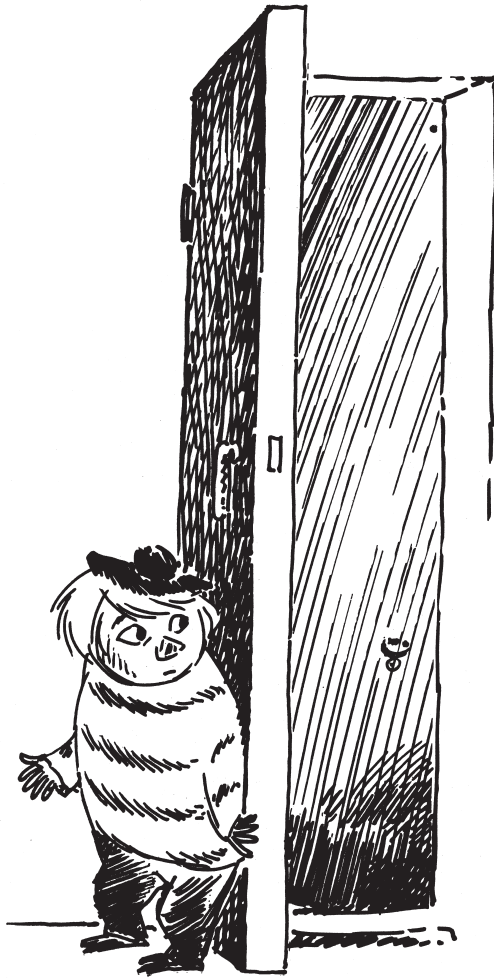
jotta te tekisitte hänet jälleen näkyväksi.

Tuli hetkeksi hiljaista.

Kuului vain sateen ropina kuistin kattoa vasten. Kaikki katsoivat mieltävästi Tuu-tikkiin.

– Puhuuko hän? kysyi isä.

– Ei. Mutta täti satoi kulkusen hänen kaukaansa tietääkseen, missä hän milloinkin on.

Tätä novellia voi käyttää vain Unicefin
"Global Literacy with Moomins" -ohjelmassa.
Tekstiä ei saa kopioida tai levittää eteenpäin.

Tuu-tikki nousi ja aukaisi jälleen oven.

– Ninni! hän huusi pimeyteen.

Vieno ja viileä syksyn tuoksu tulvahti kuis-
tille, ja märälle nurmelle levisi oventäysi valoa.
Hetken kuluttua alkoi kulkunen kilitä ulko-
na, epäröiden – ääni tuli portaita ylös ja vaike-
ni. Vähän lattian yläpuolella riippui mustassa
nauhassa pieni hopeakulkunen. Ninnillä täy-
tyi olla hyvin kapea kaula.

– Jaaha, sanoi Tuu-tikki. – Tässä on uusi
perheesi. He ovat toisinaan hieman hupsuja,
mutta suurin piirtein oikein kunnan väkeä.

– Antakaa lapselle tuoli, sanoi isä. – Osaako
hän perata sieniä?

– Minä en tiedä Ninnistä mitään, Tuu-tik-
ki vakuutti. – Toin hänet vain tänne. Ja nyt
minulla on vähän muita puuhia. Pistäydyn
jonain päivänä kysymässä, miten täällä sujuu.
Hei sitten.

Tuu-tikin mentyä perhe istui hiirenhiljaa ja
tuijotti tyhjää tuolia ja hopeakulkusta. Hetken
kuluttua yksi kantarelli kohosi hitaasti korista

ilmaan. Näkymättömät käpälät poistivat siitä neulaset ja mullan, sieni paloitettiin ja se lensi kulhoon. Uusi sieni purjehti ilmassa.

– Jännittävää! Myy sanoi innoissaan. – Yritäkää antaa hänelle jotain syötävää. Tahtoisin tietää, näkyykö ruoka kun se painuu vatsaan.

– Voitteko keksiä, miten me saisimme hänet jälleen näkyväksi? isä sanoi huolestuneena. – Pitäisiköhän mennä puhumaan jollekin lääkärielle?

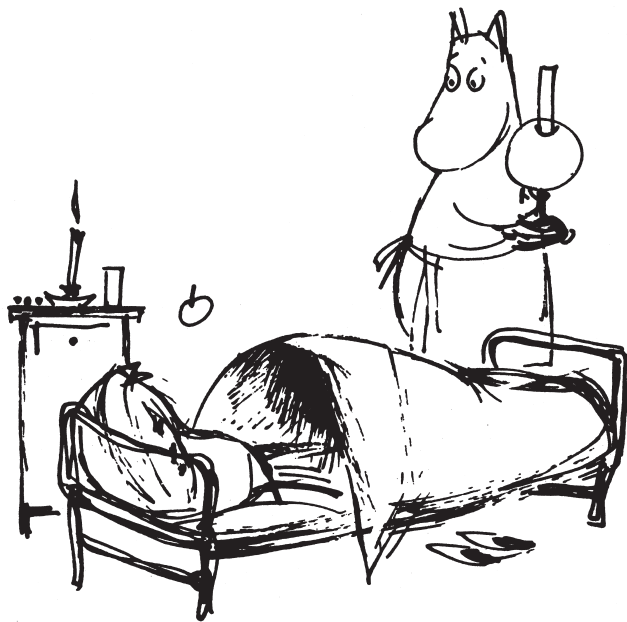
– Tuskin, sanoi äiti. – Ehkä hän tahtoo olla jonkin aikaa näkymätön. Tuu-tikkihan sanoi, että hän on ujo. Minusta on parasta antaa lapsen olla rauhassa, kunnes keksimme jotain parempaa.

Ja niin tehtiin.

Äiti sijasi Ninnille vuoteen itäiseen ullakkohuoneeseen, joka sattui olemaan tyhjänä. Hopeakulkusen kilinä seurasi askelia portaita ylös ja toi hänen mieleensä kissan, joka oli asunut kerran heidän luonaan. Äiti pani vuoteen viereen omenan, mehulasin ja kolme raidallista karamellia, joita illalla jaettiin jokaiselle.

Sitten hän sytytti kynttilän ja sanoi:

– Nyt Ninnin on nukuttava. Ja nuku niin pitkään kuin suinkin. Minä panen kahvin aamulla myssyn alle, että se pysyy lämpimänä.

Tätä novellia voi käyttää vain Unicefin
"Global Literacy with Moomins" -ohjelmassa.
Tekstiä ei saa kopioida tai levittää eteenpäin.

Jos sinua pelottaa tai tarvitset jotain, tule vain alas ja kilise.

Äiti näki, miten peitettä nostettiin ja miten se jäi hiukkasen koholle. Pieluksessa oli pieni syvennys. Hän meni alakertaan ja etsi isoäidin vanhat muistiinpanot Luotettavista Kotilääkkeistä. Paha silmä. Keino surumielisyyttä vastaan. Vilustuminen. Ei. Äiti selasi ja etsi. Viimein hän löysi loppupuolelta muistiinpanon, jonka isoäiti oli tehnyt kun hänen käsialansa jo oli aika vapisevaa. ”Jos tuttavat tulevat sumuisiksi ja heitä on vaikea nähdä.” Hm. Luojan kiitos. Äiti luki läpi monimutkaisen ohjeen. Sitten hän alkoi sekoittaa pikku Ninnille kotilääkettä.

* * *

Kulkunen tuli kilisten portaan kerrallaan alas ja pysähtyi hetkeksi joka askelmalle. Muumipeikko oli odottanut Ninniä koko aamun. Mutta jännittävin ihme ei tänä aamuna ollutkaan hopeakulkunen, vaan käpälät. Ninnin

käpäläät kipusivat portaita alas, ja niiden pienet pelokkaat varpaat puristuivat tiukasti kiinni toisiinsa. Muuta ei näkynyt kuin käpäläät, ja se vaikutti kaamealta.

Muumipeikko piiloutui kaakeliuunin taakse ja tuijotti lumoutuneena käpäliä, jotka menivät kuistille. Nyt Ninni joi kahvia. Kuppi nousi ja laskeutui. Hän söi marmeladivoileipää. Kuppi purjehti yksin keittiöön, se pestiin ja pantiin kaappiin. Ninni oli järjestystä rakastava lapsi.

Muumipeikko ryntäsi puutarhaan ja huusi:
– Äiti! Hän on saanut käpäläät! Käpäläät näkyvät!

Johan minä arvasin, ajatteli äiti istuessaan omenapuussa. Isoäiti taisi kyllä asiansa. Olin aika nokkela kun sekoitin kotilääkettä Ninnin kahviin.

– Mainiota, sanoi isä. – Ja vielä paremmalla tolalla ollaan sitten, kun hän näyttää naamasensa. Jollakin tavoin minusta on masentavaa jutella henkilölle, jota ei näy. Ja joka ei vastaa.

– Psst, sanoi äiti varoittaen. – Ninnin käpäläät seisovat nurmikolle pudonneiden omenoiden seassa.

– Hei Ninni, huusi Myy. – Olet nukkunut kuin porsas. Milloin näytät naamasi? Olet varmaan aika ruma, koska sinun täytyy tehdä itsesi näkymättömäksi.

– Hiljaa, kuiskasi Muumipeikko. – Hän loukkaantuu.

Hän kiirehti Ninnin luo ja sanoi:

– Älä välitä Myystä. Hän on kovaksi keitetty. Olet aivan turvassa täällä meidän luonamme. Älä ajattelekaan sitä kauheaa tättä. Hän ei voi tulla ottamaan sinua...

Samassa Ninnin käpälät alkoivat häipyä. Ne saattoi vain nipin napin erottaa nurmikolla.

– Kultaseni, sinä olet aasi, äiti sanoi harmissaan. – Kyllä kai käsität, ettei lasta saa muistuttaa siitä. Poimi omenoita äläkä lörpöttele.

He poimivat omenoita.

Ninnin käpälät tulivat taas vähitellen selvemmiksi ja kiipesivät puuhun.

Oli kaunis syysaamu, kuonoa paleli hiukan varjossa, mutta auringonpaisteessa oli melkein kesä. Kaikki oli yöllisen sateen jälkeen märkää, ja värit loistivat hehkuvina. Kun kaikki ome-

nat oli poimittu (eli ravistettu alas), isä kantoi ulos isoimman omenamyllyn ja ruvettiin valmistamaan sosetta.

Muumipeikko pyöritti ja äiti täytti ja isä kantoi hillotölkkejä kuistille. Pikku Myy istui korkealla puussa ja lauloi Suurta Omenalaulua.

Äkkiä helähti.

Keskellä puutarhan käytävää oli suuri läjä hilloa, jonka seassa törrötti lasinsirpaleita. Vieressä seisoivat Ninnin käpälät, jotka nopeasti kalpenivat ja haihtuivat näkyvistä.

– Jaaha, sanoi äiti. – Se oli juuri se tölkki,

joka annetaan aina kimalaisille. Nyt kenenkään ei tarvitse raahata sitä niitylle. Ja isoäiti sanoi aina, että jos tahtoo maan kasvavan, sille on annettava jokin lahja syyspuoleen.

Ninnin kypälät tulivat taas näkyviin ja niiden yläpuolelle pari kapeita sääriä. Säärien yläpuolella häämötti epäselvästi ruskea hameenhelma.

– Minä näen hänen säärensä! huusi Muumi-peikko.

– Onnittelen, sanoi pikku Myy omenapuusta. – Hän alkaa toipua. Mutta mörkö vie, miksi hänen täytyy pitää nuuskan ruskeaa mekkoa!

Äiti nyökkäsi itsekseen ja ajatteli viisasta isoäitiään ja tämän kotilääkkeitä.

Ninni tassutteli muiden kintereillä koko päivän. Kaikki tottuivat pian kulkuseen, joka seurasi heidän askeliaan, eikä Ninni ollut enää heidän mielestään ihme eikä mikään.

Illalla he olivat melkein unohtaneet hänet. Mutta kun kaikki olivat menneet nukkumaan, äiti otti laatikosta ruusunpunaisen huivin ja ompeli siitä pienen mekon. Kun se oli valmis,

hän vei sen itäiseen ullakkohuoneeseen, missä kynttilä oli jo sammutettu, ja levitti sen varovasti tuolille. Sitten hän päärmäsi kankaan-tähteestä leveän lettinauhan.

Äidistä tämä oli hyvin hauskaa, aivan kuin olisi ommellut taas nukenvaatteita. Ja kaikkein hauskinta oli, ettei edes tiennyt, oliko nukella keltainen vai musta tukka.

* * *

Seuraavana päivänä Ninnillä oli mekko pääl-lään. Hän näkyi jo ihan kaulaa myöten, ja tullessaan alas aamukahville hän niiasi ja piipitti:

– Kiitoksia paljon.

Kaikki ällistyivät ja häkeltyivät niin, etteivät kyenneet sanomaan mitään. Sitä paitsi Ninnin kanssa puhuessa ei oikein tiennyt mihin katsoisi. Tietenkin jokainen yritti kiinnittää

katseensa hiukan kulkusen yläpuolelle, mis-sä oletti Ninnin silmien olevan. Mutta katse lipsahti yhtenäen alaspäin siihen mikä näkyi. Ja se tuntui epäkohteliaalta.

Isä kakisteli kurkkuaan.

– Onpa hauskaa havaita, että sinä näyt tänään enemmän, hän aloitti. – Mitä enemmän näemme, sitä iloisemmiksi tulemme...

Myy nauroi ääneen ja paukutti lusikalla pöytää.

– Hyvä että olet alkanut puhua, hän sanoi.

– Jos sinulla yleensä on jotakin sanomista. Osaatko jonkin kivan leikin?

– En, piipitti Ninni. – Mutta olen kuullut, että on sellaisia, jotka leikkivät.

Muumipeikko oli ihastuksissaan. Hän päätti opettaa Ninnille kaikki osaamansa leikit.

Kahvin jälkeen he menivät kolmisiin joelle ja aloittivat, mutta Ninni osoittautui aivan mahdollottomaksi. Hän niitata niksautti ja sanoi vakavasti ”Totta kai” ja ”Miten hauskaa” ja ”Tietenkin”, mutta koko ajan toisista tuntui, että hän leikki vain kohteliaisuudesta eikä huvikseen.

– No mutta juokse! huusi Myy. – Etkö osaa edes hypätä? Ninnin kapeat sääret juoksivat ja hyppäsivät tottelevaisesti. Sitten hän seiso jälleen hiljaa käsivarret riipuksissa. Tyhjä kau-

la-aukko kulkusen yläpuolella näytti kummallisen avuttomalta.

– Odotatko sinä kehuja vai! huusi pikku Myy. – Eikö sinussa ole yhtään puhtia? Haluatko että annan sinulle selkään, häh?

Tätä novellia voi käyttää vain Unicefin
"Global Literacy with Moomins" -ohjelmassa.
Tekstiä ei saa kopioida tai levittää eteenpäin.

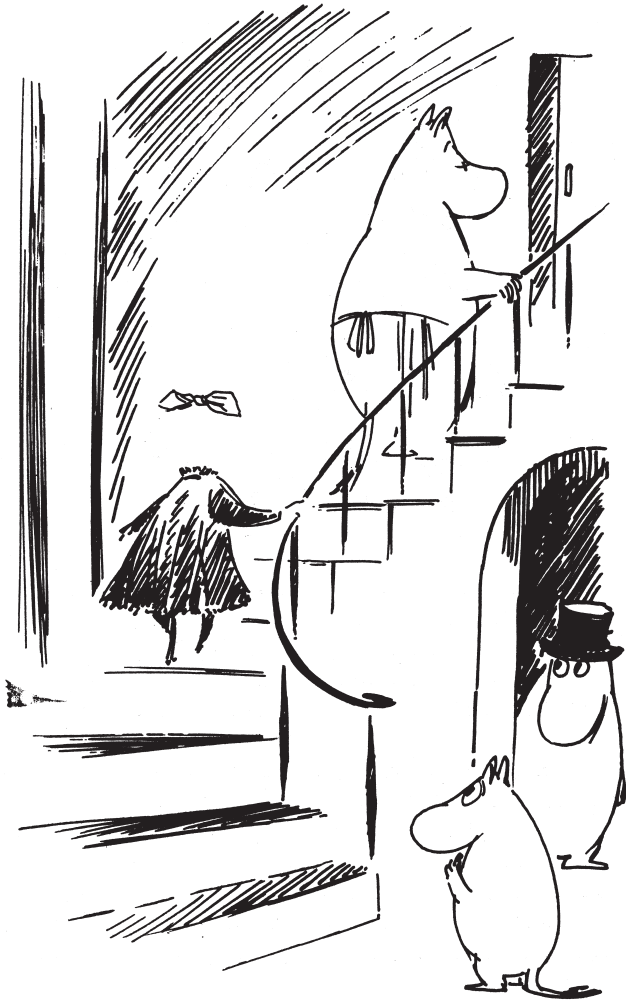
- Älä anna, Ninni piipitti nöyrästi.
- Ei hän osaa leikkiä, Muumipeikko mumisi nolona.
- Hän ei osaa suuttua, sanoi pikku Myy. – Se hänessä on vikana. Kuule, Myy jatkoi ja meni aivan Ninnin eteen ja katsoi häntä uhkaavasti,
- sinä et saa ikinä omia kasvoja, jos et opi tappelemaan. Usko pois vain.
- En tietenkään, Ninni myönsi ja perääntyi varovasti.

* * *

Ei se siitä parantunut.

Lopulta he eivät yrittäneetkään opettaa Ninnille leikkejä. Eikä hän pitänyt hauskoista jutuistakaan, ei nauranut koskaan oikeassa kohdassa. Hän ei ylipäätään nauranut. Ja se masensi kertojan. Hänet jätettiin siis rauhaan.

Päivät kuluivat, eikä Ninnillä ollut vielääkään kasvoja. Kaikki tottuivat näkemään hänen ruusunpunaisen leninkinsä vaeltavan Muumipeikon äidin perässä. Heti kun äiti pysähtyi,

Tätä novellia voi käyttää vain Unicefin
"Global Literacy with Moomins" -ohjelmassa.
Tekstiä ei saa kopioida tai levittää eteenpäin.

kulkusen kilinä loppui, ja kun hän lähti liikkeelle, se alkoi jälleen. Jonkin matkaa mekon yläpuolella keikkui ilmassa suuri, ruusunpunainen rusetti. Se näytti hiukan kummalliselta.

Äiti juotti yhä Ninnille isoäidin kotilääkettä, mutta mitään ei tapahtunut. Viimein äiti luovutti ja ajatteli, että olihan tässä maailmassa selvinnyt moni muukin, jolla ei ollut päätä, ja ehkäpä Ninni ei ollut erityisen kaunis.

Näin jokainen sai kuvitella tytön millaiseksi halusi, ja se voi toisinaan piristää seurustelua.

Eräänä päivänä perhe oli menossa metsän läpi hiekkarantaan. Vene piti vetää talveksi maihin. Ninni kulkea kilisi tapansa mukaan heidän perässään, mutta kun tultiin rantaan, hän pysähtyi äkkiä. Sitten hän heittäytyi vatsalleen hiekkaan ja alkoi kitistä.

– Mikä Ninniä vaivaa? Pelkääkö hän jotain? isä kysyi.

– Ehkä hän ei ole ennen nähnyt merta, arveli äiti. Hän kumartui alas ja kuiskaili Ninnin kanssa. Sitten hän oikaisi selkensä ja sanoi:

– Niin, tämä on ensimmäinen kerta. Ninnin

mielestä meri on liian suuri.

– Kaikista tylsämielisistä lapsista... aloitti pikku Myy, mutta äiti katsoi häneen ankarasti ja sanoi:

– Itse voit olla tylsämielinen. Vedetään nyt vene maihin.

He menivät laituria pitkin uimahuoneeseen, jossa Tuu-tikki asui, ja koputtivat oveen.

– Hei, sanoi Tuu-tikki, – miten näkymätön lapsi jaksaa?

– Enää puuttuu vain naama, isä vastasi. – Hän on parhaillaan vähän levoton, mutta se menee varmaan ohi. Voitko auttaa hiukan veneen vetämisessä?

– Sehän on selvä, sanoi Tuu-tikki.

Kun vene oli vedetty rannalle ja se makasi köli ilmassa, Ninni oli tassutellut vesirajaan asti ja seiso i hievahtamatta märässä hiekassa. He antoivat hänen olla rauhassa. Äiti istuutui laiturille ja katseli veteen.

– Hyi, miten kylmältä se näyttää, hän sanoi.

Ja sitten hän haukotteli hiukan ja lisäsi, ettei pitkään aikaan ollut tapahtunut mitään jän-

nittävää.

Isä iski silmää Muumipeikolle, virnisti leveästi ja alkoi hiipiä hitaasti äidin taakse.

Ei hän tietenkään aikonut heittää äitiä veteen, niin kuin oli tehnyt ennen äidin ollessa nuori. Ehkä ei edes pelästyttyä, vaan ainoastaan huvittaa hiukan lapsia.

Mutta ennen kuin hän ehti perille, kuului kiljahdus ja punainen salama lensi yli laiturin. Isä ulvahti ja pudotti hattunsa mereen. Ninni oli upottanut pienet näkymättömät hampaansa isän häntään, ja ne olivat terävät.

– Hyvä, hyvä! Myy huusi. – En olisi itsekään osannut paremmin!

Ninni seisoi laiturilla, ja punaisen otsatukan

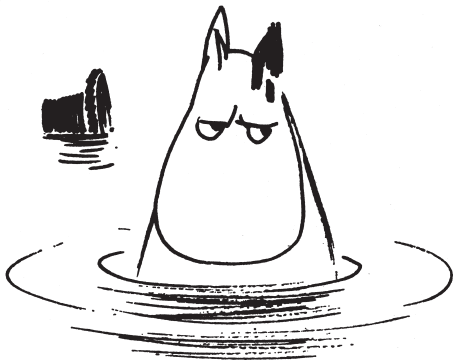
alta näkyivät vihaiset kasvot ja pieni pystyne-
nä. Hän sähisi isälle kuin kissa.

– Uskallapas vain heittää hänet suureen,
kauheaan mereen! hän huusi.

– Hän näkyy, hän näkyy! huusi Muumi-
peikko. – Hänhän on suloinen!

– Vai muka suloinen, sanoi Muumipappa ja
tutki purtua häntäänsä. – Tyhmin, hupsuin ja
virheellisimmin kasvatettu lapsi, minkä mil-
loinkaan olen nähnyt, oli hänellä sitten pää
tai ei.

Isä laskeutui laiturille ja yritti onkia kepillä
hattuaan merestä. Mutta miten ollakaan, hän
liukastui ja molskahti päälleen veteen.

Hän pulpahti heti pinnalle, seisoi pohjassa kuono veden yläpuolella ja korvat täynnä liejua.

– Voi! huusi Ninni. – Miten hassua! Miten ihmeellistä!

Ja hän nauroi niin että koko laituritärise.

– Hän ei tietääkseni ole nauranut koskaan ennen, Tuu-tikki sanoi hämmästyneenä.

– Minun mielestäni te olette muuttaneet lapsen niin, että hän on pahempi kuin pikku Myy. Mutta pääasia sentään, että hän näkyy.

– Se on kokonaan isoäidin ansiota, sanoi äiti.

